

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 85/2019(92))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ
«ALPHA ΚΥΠΡΟΥ» ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
«ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED»**

Ημερομηνία Απόφασης: 26 Φεβρουαρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η κ. Μαρία Κούσιου, Αντιπρόεδρος και οι κ.κ. Τάσος Κυρμίτσης και Αγγελική Λαζάρου, Μέλη, ειδοποιήθηκαν κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκαν για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου στην παρούσα υπόθεση εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(β) και 29(2)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 21(1) και 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα προνοούν τα εξής:

**26(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –
(β) της υψηλής ποιότητας**

29(1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

29(2) Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές.

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

21(1): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

26. Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται-

(θ) Οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, πνευματικές ή σωματικές.

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **17.12.2019** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις, καλώντας τον οργανισμό να υποβάλει, εάν επιθυμεί, τις απόψεις τις εξηγήσεις και / ή τις παραστάσεις και / ή τις θέσεις του αναφορικά με την πιθανές παραβάσεις, γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, να τις υποβάλει εντός εικοσιπέντε (25) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Η Αρχή ενημέρωσε, επιπλέον, τον οργανισμό να δηλώσει κατά πόσον επιθυμεί να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντηση του Οργανισμού.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται στα πιο κάτω υποστοιχεία 1 – 7:

- 1. Στις **02.10.2019**, μεταξύ των ωρών **21:20 – 22:00**, ο οργανισμός μετέδωσε στο πλαίσιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της σειράς διακωμωδήθηκε η ειδική διατροφική ανάγκη που έχουν άτομα με δυσανεξία στη γλουτένη και προσεγγίστηκαν ανεύθυνα οι πιθανές σοβαρές συνέπειες στην υγεία αυτών των ατόμων εάν συνεχίσουν να καταναλώνουν τροφές που περιέχουν γλουτένη. Ανάμεσα σε άλλα μεταδόθηκαν τα ακόλουθα:

- **Μαρίνα:** «Λοιπόν έφερα το τζέλλι μας.
- **Λουκία:** Μπράβο ρε αγάπη μου. Ήθελα λίγη ζάχαρη διότι τώρα τελευταία παθαίνω υπογλυκαιμίες.
- **Μαρίνα:** Α, εν έσει ζάχαρη. Εν με στέβια που το έκαμα.
- **Πολύβιος:** **Άτε πάλε με τούτα τ' αππώματα.**
- **Μαρίνα:** Ποια αππώματα, γιε μου;
- **Πολύβιος:** Μα γιατί βάλλετε παντού που τούτην τη στέβια, ρε κουμπάρε; Επήα προχτές σ' ένα καφενέ να φάω το μαχαλλεπί μου τζαι το τριαντάφυλλο ήταν με στέβια, η ζάχαρη ήταν με στέβια. Ε, κανεί. Ενοθεύσαν τα ούλλα. Σουσιούκκο με στέβια, κκιοφτέρκα με στέβια, παπαλουζέ με στέβια, **κανεί με τούτα τα αππώματα.**
- **Μαρίνα:** Γίνεται να ηρεμήσεις σε παρακαλώ και να φάεις το τζέλλι σου πριν σου το φορήσω πάνω στη κκελλέ;

[...]

- **κ. Πετρίδης (ψυχολόγος):** Εγώ με τούντην ιστορία, συμφωνώ με τον Πολύβιο.
- **Πέτρος:** Ίντα πράμα;
- **κ. Πετρίδης:** Έσει δίκαιο ρε. Εν πελλάρες τούτα ούλλα. Στέβια τζαι στέβια. Άμαν εν θέλεις να πασιύνεις εν τρώεις σουσιούκκο τζαι σιοκκολάτα. Άμαν τ' ανακατώσεις δηλαδή με το στέβια εν θα πασιύνεις; Εν θα γίνεις όπως τ' αχλάδι;
- **Πέτρος:** [...] Τζαι μιαν τζαι μιλούμε για τούτο το θέμα, ο Πολύβιος είναι κάθετος σε τούτα **τα νέα είδη διατροφής (σχηματίζει εισαγωγικά με τα χέρια του).**

Στη συνέχεια μεταδίδεται μια σκηνή όπου ο Πολύβιος βρίσκεται στο σπίτι των φίλων του, οι οποίοι περιμένουν προσκεκλημένο ένα συνάδελφο του Πέτρου. Ο Πολύβιος παίρνει ένα μπισκότο για να φάει και το φτύνει με εμφανή αηδία. Μεταδίδονται στη συνέχεια τα πιο κάτω:

- **Πέτρος:** Σιγά ρε έκαμες τα γέριμα.
- **Πολύβιος:** Γέριμα εν τούτα τα μπισκότα. Μα ίντα που έχουν μέσα ρε Μαρίνα; Που τούντο χόμα;
- **Μαρίνα:** Είναι gluten free, παιδί μου.

- **Πολύβριος:** Ίντα μόναι;
- **Μαρίνα:** Χωρίς γλουτένη.
- **Πολύβριος:** **Αμάναμου. Τούτες οι πελλάρες πάλε.**
- **Μαρίνα:** **Τι πελλάρες παιδί μου. Ο συνάδελφος του Πέτρου που εννά έρτει τωρά έχει δυσανεξία στη γλουτένη.**
- **Πολύβριος:** Μαρίνα μου, παρακολουθείς με;
- **Μαρίνα:** Προσπαθώ πάρα πολλά.
- **Πολύβριος:** **Τούντα τα πράγματα είναι πελλάρες!**
- **Πέτρος:** Λαλούμεν έσειε πρόβλημα ο άνθρωπος.
- **Πολύβριος:** **Ίνταλως αναγιώθηκε ρε, αφού έσειε πρόβλημα; Ίντα που έτρωε ρε; Ότι ετρώαμε ούλλοι μας. Όξα επήαινε τζαι ελάλε της μάμμας του, «όχι, μάμμα, δεν θέλω φαρίν λακτέ, γιατί έχει μέσα γλουτένη» (κοροϊδευτικά). Κύριε ελέησον.**
- **Μαρίνα:** Να σε ρωτήσω κάτι; Εσένα ποιον εν το πρόβλημά σου;
- **Πολύβριος:** **Το πρόβλημά μου Μαρίνα μου είναι ότι είσαστε θύματα ρε, του συστήματος.**
- **Πέτρος:** Τι λαλείς;
- **Πολύβριος:** **Τι τι λαλώ ρε; Στην Αφρική ρε έχουν που τούντην δυσλεξία στη γλουτένη;**
- **Μαρίνα:** **Δυσλεξία προφανώς εν εσύ που έσειεις.**
- **Πολύβριος:** Μεν πογυρίζεις, Μαρίνα, κι απάντα την ερώτηση. Είδετε ποττέ φτωχό να λαλεί «όχι, καλέ. Δεν θα φάω εδώ το ψωμί που βρήκα εδώ πέρα τζάμπα, γιατί θα με πάρει η διάρροια να πούμε».
- **Πέτρος:** Γιατί καλαμαρίζεις;
- **Πολύβριος:** Έτσι τον εφαντάστηκα ρε τον φτωχό μου, έσειεις πρόβλημα; Τζαι by the way **δεν πιστεύκει στις πελλάρες περί γλουτένης ο φτωχός μου.**
- **Μαρίνα:** Άρα;
- **Πολύβριος:** **Άρα το πρόβλημα Μαρίνα μου, είναι εγκεφαλικόν.**
- **Μαρίνα:** Όχι Πολύβιε μου, το πρόβλημα είναι καθαρά σωματικό, διότι όποιος έχει δυσανεξία στη γλουτένη έχει φρικτούς πόνους στα έντερα.
- **Πολύβριος:** Οι πρωτινοί γιατί εν είχαν;
- **Πέτρος:** Οι πρωτινοί;
- **Πολύβριος:** Ναι, ρε. Οι παππούες μας, οι γιαγιάες μας. **Άκουσες εσύ ποττέ κουβέντα να σου πουν, ναι, ο παππούς σου έθελεν να πάει στον Β' Παγκόσμιο, αλλά εν εμπόρεν γιατί τα πόλυπιφ του στρατού είχαν μέσα γλουτένη.**
- **Μαρίνα:** Ρε, πάρα πολλά ωραίο παράδειγμα.
- **Πολύβριος:** Θέλεις καλλύττερο παράδειγμα; Οκ. Πόσα χρόνια έσειε που το ΡΙΚ κάμνει που τούντα τα σκετς τα κυπριώτικα; Είδες ποττέ σκηνή να έρτει ο βρακάς που

τον καφενέ να πάει στον απόπατο επειδή εσέρβιρε του ο καφετζής καπήρα με γλουτένη;

- **Πέτρος:** Οκ, έχασα σε, πού θέλεις να καταλήξεις;
- **Πολύβιος:** Θέλω να καταλήξω κουμπαρούθκια μου, ότι τούτες ούλλες οι νέες οι ασθένειες εν ψευτιές ρε φίλε, εν δηθενιές. Εφηύραν τις οι φαρμακοβιομηχανίες για να πωλούν φάρμακα και χωμάτινα μπισκότα στα ρίφκια τζαι σε τζείνους που έχουν καλεσμένους ρίφκια, που εν δκυο φορές ρίφκια.
- **Μαρίνα:** Έσεις αποδείξεις;
- **Πολύβιος:** Που εννά έρτει ο καλεσμένος σας εννα βρω. Λοιπόν, θα του δώκετε να φάει μόνο κανονικά πράματα, που έχουν μέσα γλουτένη. Τζαι θα του πείτε ότι εν έχουν γλουτένη. Τζαι θα δείτε ότι εν θα πάθει τίποτε.
- **Πέτρος:** Τζαι αν πάθει;
- **Πολύβιος:** Αν πάθει Πετρούη μου πιάνεις 10 ευρώ, αν δεν πάθει, πιάννω εγώ δέκα ευρώ.
[...]
- **Καλεσμένος:** Πραγματικά πολλά ωραία. Πρώτη φορά τρώω έτσι καλά gluten free
- **Πολύβιος:** Ναι, ρε φίλε. Είναι από ένα σουπερμαρκετ ειδικότατο, ανακάλυψε το η Μαρίνα μας. Ένεν Μαρίνα μας;

Στη συνέχεια μεταδίδεται σκηνή που ο προσκεκλημένος δεν αισθάνεται καλά και θέλει να πάει τουαλέτα, ακούγεται έντονα ένας (τεχνητός) θόρυβος υπονοώντας ότι είναι ο θόρυβος που κάνει το έντερό του. Ο Πολύβιος τον εμποδίζει να πάει στην τουαλέτα και κάθεται πάνω του πιάνοντάς τον απ' την κεφαλή.

- **Πολύβιος:** Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού. Δεν είσαι σκλάβος του άντερου σου. (τεχνητός θόρυβος)
- **Πέτρος:** Είσαι καλά;
- **Καλεσμένος:** Κάτι τaráσσει μες το...Νομίζω εν είμαι καλά.
- **Πολύβιος:** Δε με μες τα μάθκια. Θέλω να σεις τον νου σου, εντάξει; Είσαι μια χαρά.

- **Καλεσμένος:** Θέλω να πάω τουαλέτα.
- **Πολύβιος:** Όϊ κάτσε, εν θα πάεις πούποτε. Δε με μες τα μάθκια. Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού, εντάξει;
- **Πέτρος:** Ρε εννά κρεπάρει το άντερο του λαλεί σου ρε
- **Μαρίνα:** Πέτρο μου, λλίο πιο κόσμια
[...]
- **Πολύβιος:** Όι εννά είσαι μια χαρά, δεν είσαι εσύ σκλάβος του άντερου σου ρε. Εσύ το ελέγγεις εν σε ελέγγει τζείνο ρε φίλε. [...] τούντο κοτζιήνισμα που έσεις πα στη φάτσα σου τωρά είναι κοτσιήνισμα χαράς; Συνειδητοποιιάς ότι ενίκησες

τις πλεκτάνες της γλουτένης; Τις φαρμακοβιομηχανίες, εντάξει; Το μέλλον σου στρώνεται μ' ένα χρώμα...

- **Πέτρος:** Σκατί!
- **Μαρίνα:** Πέτρο!
(Ακούγεται ένα έντονος (τεχνητός) εντερικός θόρυβος).

Ακολουθεί σκηνή με τον οικογενειακό ψυχολόγο του ζευγαριού

- **Πέτρος:** Πέτρο και Πέτρο αφού έτσι έγινε.
- **κ. Πετρίδης (ψυχολόγος):** Τελικά τι έγινε ρε;
- **Πέτρος:** Εκέρδισα 10 ευρώ όι πως εννά τα πιάσω ποττέ.
- **κ. Πετρίδης:** Ρε εν για τον άνθρωπο που σε ρωτώ ρε
- **Μαρίνα:** Επέρασέ του κ. Πετρίδη μου.
- **κ. Πετρίδης:** Α, μάλιστα».

2. Στις **02.10.2019**, μεταξύ των ωρών **21:20 – 22:00**, ο οργανισμός μετέδωσε επεισόδιο της κωμικής σειράς **«Η Φαμίλια»**, που περιλάμβανε **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη)**, το οποίο **δεν διεπόταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας**, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **02.10.2019**, μεταξύ των ωρών **21:20 – 22:00**, ο οργανισμός μετέδωσε επεισόδιο της κωμικής σειράς **«Η Φαμίλια»**, που περιλάμβανε **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη)**, το οποίο **δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **06.10.2019**, μεταξύ των ωρών **14:00-14:30**, ο οργανισμός μετέδωσε σε επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, στο πλαίσιο του οποίου **υπήρχαν σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη)**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** των

περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

- 5. Στις **06.10.2019**, μεταξύ των ωρών **14:00-14:30**, ο οργανισμός μετέδωσε σε επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, που περιλάμβανε **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη), οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων**, κατά παράβαση του άρθρου **29(2)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

- 6. Στις **06.10.2019**, μεταξύ των ωρών **14:00-14:30**, ο οργανισμός μετέδωσε σε επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, που περιλάμβανε **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη), και το οποίο δεν διεπόταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας**, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

- 7. Στις **06.10.2019**, μεταξύ των ωρών **14:00-14:30**, ο οργανισμός μετέδωσε σε επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, που περιλάμβανε **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη), το οποίο δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας**, κατά παράβαση του Κανονισμού **21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολή του Δικηγόρου του, κ. Γαστών Χατζηναστασίου (Χατζηναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε.), που λήφθηκε στις 10.01.2020 και προφανώς εκ παραδρομής φέρει ημερομ. 10.01.2019 (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**) υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων του οργανισμού όπως έχουν εκφρασθεί από τον Δικηγόρο του και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του εν λόγω προγράμματος κρίνουμε ότι:

Στις **02.10.2019**, μεταξύ των ωρών **21:20 – 22:00**, ο οργανισμός μετέδωσε στο πλαίσιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, **σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **1**), το οποίο δεν διεπόταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο **2**) και το οποίο δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των προαναφερθέντων Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **3**).

Στις **06.10.2019**, μεταξύ των ωρών **14:00-14:30**, ο οργανισμός μετέδωσε σε επανάληψη εντός οικογενειακής ζώνης και με την οπτική προειδοποίηση (Κ), επεισόδιο του ψυχαγωγικού προγράμματος **«Η Φαμίλια»**, στο πλαίσιο του οποίου **υπήρχαν σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη)**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **4**), οι οποίες ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του **άρθρου 29(2)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) (υποστοιχείο **5**), το οποίο δεν διεπόταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του **άρθρου 26(1)(β)** του προαναφερθέντος Νόμου (υποστοιχείο **6**) και το οποίο δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των προαναφερθέντων Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχείο **7**).

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 3 - 6 της παρούσας Απόφασης).

Σχετικά με την αναφορά του δικηγόρου στην επιστολή που λήφθηκε στις 10.01.2020 (προφανώς εκ παραδρομής φέρει ημερομ. 10.01.2019) ότι «Η ΦΑΜΙΛΙΑ» ως κωμική σειρά υπήρξε υποψήφια στα *International Format Awards 2019* και «ξεχώρισε ανάμεσα σε 270 formats σε παγκόσμιο επίπεδο μεταξύ άλλων για το καλογραμμένο σενάριο της, την επιλογή των ηθοποιών, την επιτυχημένη προσαρμογή των διαλόγων και για το υψηλό επίπεδο παραγωγής», η Αρχή υπογραμμίζει ότι στη συγκεκριμένη υπόθεση εξετάζει κατά πόσο υπήρξαν παραβάσεις της νομοθεσίας στο επίδικο επεισόδιο της σειράς και δεν αποφασίζει στη βάση κριτηρίων που θέτουν διαγωνισμοί που αξιολογούν την προσαρμογή ενός σεναρίου σε τοπικό επίπεδο ή/και το επίπεδο της παραγωγής είτε οτιδήποτε άλλο. Και εν πάση περιπτώσει η Αρχή δεν θεωρεί ότι οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες και ο εξής διάλογος: «Θέλω να πάω τουαλέτα»/«Οϊ κάτσε, εν θα πάεις πούποτε. Δε με μες τα μάθκια. Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού, εντάξει;»/«Ρε ενά κρεπάρει το άντερο του λαλεί σου ρε»/«Οι ενά είσαι μια χαρά, δεν είσαι εσύ σκλάβος του άντερου σου ρε. Εσύ το ελέγχεις εν σε ελέγχει τζέινο ρε φίλε. [...] τούντο κοτζιήνισμα που έσαι πα στη φάτσα σου τωρά είναι κοτσιήνισμα χαράς; Συνειδητοποιιάς ότι ενίκησες τις πλεκτάνες της γλουτένης; Τις φαρμακοβιομηχανίες, εντάξει; Το μέλλον σου στρώνεται μ' ένα χρώμα...»/«Σκατί!», τεκμηριώνουν το «κύρος και το υψηλό επίπεδο» της σειράς, που επικαλείται ο δικηγόρος του οργανισμού.

Ως προς τον δεύτερο ισχυρισμό ότι η εν λόγω σειρά δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής τηλεόρασης και άρα δεν ενέχει υποχρέωσης να παρέχει εμπειριστατωμένες επιστημονικής απόψεις για κάθε θέμα το οποίο τίγεται κατά την εξέλιξή της, η Αρχή επισημαίνει ότι η παράβαση δεν αφορά στον αν ο οργανισμός παρείχε μέσω της ψυχαγωγικής σειράς εμπειριστατωμένη επιστημονική ή όχι ενημέρωση, αλλά αφορά στη μετάδοση σκηνών που περιείχαν χιούμορ εις βάρος ανθρώπων με ειδικές διατροφικές ανάγκες. Οι οποίοι ειρήσθω εν παρόδω ακολουθούν το αυστηρό διαιτολόγιο για σκοπούς προστασίας της υγείας τους.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του δικηγόρου του οργανισμού ότι η κωμική αντιμετώπιση και παρουσίαση ενός σοβαρού ζητήματος δεν ισούται αναγκαστικά με υποβαθμισμένη ποιότητα προγράμματος και ότι θα ήταν παράβαση της ελευθερίας της έκφρασης, δημιουργική φίμωση και στέρηση της ποικιλομορφίας εάν όλα τα ευαίσθητα ζητήματα (όπως αυτά που έχουν να κάνουν με την υγεία) παρουσιάζονταν μόνο υπό την τραγική τους μορφή, η Αρχή σημειώνει ότι οι πιο πάνω αναφορές συνιστούν γενικεύσεις και δεν συνεισφέρουν στην κατανόηση από τον οργανισμό των παραβάσεων που έχουν γίνει. Τα γεγονότα που αναφέρονται στις σελίδες 3-6 είναι συγκεκριμένα και τεκμηριώνουν γιατί το επεισόδιο που περιλάμβανε σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη) δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της

τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη και κρίνει ότι το επίδικο πρόγραμμα είναι υποβαθμισμένο ποιοτικά όσον αφορά στη θεματολογία και το περιεχόμενο των διαλόγων. Κατ' επέκταση ένα ποιοτικά υποβαθμισμένο πρόγραμμα δεν μπορεί να ευρίσκεται στο επίπεδο εκείνο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Η υψηλή ποιότητα, η κοινωνική αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου δεν εξυπηρετούνται από σκηνές που καθιστούν περίγελο ένα άτομο με δυσανεξία στη γλουτένη, το οποίο εξαναγκάζεται να καταναλώσει προϊόντα με γλουτένη και μεταδίδεται ο ήχος του εντέρου του που αδειάζει. Ούτε από διαλόγους όπως ο εξής (επιλεγμένο απόσπασμα από τα γεγονότα που εκτίθενται στις σελίδες 3-6):

- **Καλεσμένος:** Θέλω να πάω τουαλέτα.
- **Πολύβιος:** Όϊ κάτσε, εν θα πάεις πούποτε. Δε με μες τα μάθκια. Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού, εντάξει;
- **Πέτρος:** Ρε εννά κρεπάρει το άντερο του λαλεί σου ρε
- **Μαρίνα:** Πέτρο μου, λλίο πιο κόσμια
[...]
- **Πολύβιος:** Οι εννά είσαι μια χαρά, δεν είσαι εσύ σκλάβος του άντερου σου ρε. Εσύ το ελέγχεις εν σε ελέγχει τζείνο ρε φίλε. [...] τούντο κοτζιήνισμα που έσαι πα στη φάτσα σου τωρά είναι κοτσιήνισμα χαράς; Συνειδητοποιάς ότι ενίκησες τις πλεκτάνες της γλουτένης; Τις φαρμακοβιομηχανίες, εντάξει; Το μέλλον σου στρώνεται μ' ένα χρώμα...
- **Πέτρος:** Σκατί!

Το δε είδος του προγράμματος (ψυχαγωγικό στην προκειμένη περίπτωση), το οποίο επικαλείται ο οργανισμός σε σχέση με την ποιότητα, δεν μπορεί να αποτελέσει δείκτη καταλληλότητας και νομιμότητας ενός προγράμματος. Τα ψυχαγωγικά προγράμματα δεν έχουν το ακαταλόγιστο και δεν νομιμοποιούνται να μεταδίδουν σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες, ιδιαίτερα όταν μεταδίδονται εντός οικογενειακής ζώνης, ώρα που παρακολουθούν και παιδιά.

Ως προς το επιχείρημα ότι οι υπερβολικές απόψεις και ενέργειες του Πολύβιου όταν αντιπαραβάλλονται με την εμπειριστατωμένη άποψη της Μαρίνας και το τελικό αποτέλεσμα κάνουν ξεκάθαρο ότι πρέπει να ρωτάμε και να λαμβάνουμε υπόψη τις διατροφικές διαταραχές του κοινωνικού μας περιβάλλοντος, η Αρχή τον απορρίπτει. Με βάση το κριτήριο ενός μέσου τηλεθεατή ο διάλογος που έλαβε χώρα στο επίδικο επεισόδιο, η φάρσα που έκαναν σε άτομο με δυσανεξία στη γλουτένη, ο ήχος ενός εντέρου που αδειάζει και το συμπέρασμα στο τέλος «επέρασε του κ. Πετρίδη μου» καταδεικνύουν ότι δεν επιτυγχάνεται το συμπέρασμα που ο

δικηγόρος του οργανισμού υποβάλλει. Και ειδικότερα δεν εκλαμβάνεται ως τέτοιο από τους ανήλικους που παρακολουθούσαν εκείνη την ώρα.

Η Αρχή κρίνει ότι τα ψυχαγωγικά προγράμματα, που είναι ελκυστικά για το ακροατήριο των ανήλικων παιδιών, όταν προβάλλονται σε ώρες που τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση, δύναται να ασκήσουν μεγαλύτερη αρνητική επιρροή σ' αυτά από κάθε άλλο πρόγραμμα, όταν περιέχουν πιθανές παραβάσεις. Ως τεκμηριώνεται από τη σχετική βιβλιογραφία η τηλεόραση λειτουργεί για τα παιδιά (και) ως εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους. Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεων των παιδιών. Συνεπώς, οι ανήλικοι τηλεθεατές δύναται να εκλάβουν ως αποδεκτή ενέργεια το να σατιρίζεις τις διατροφικές ανάγκες ανθρώπων ή να θεωρήσουν ως υπερβολή τους διατροφικούς κανόνες που επιβάλλονται στα παιδιά αυτά. Τέτοιες σκηνές δυσχεραίνουν την προσπάθεια των ανήλικων παιδιών που έχουν δυσανεξία στη γλουτένη να διατηρήσουν το διατροφικό τους πρόγραμμα και δυσχεραίνουν και την προσπάθεια της οικογένειάς τους να τους στηρίξει. Τα άτομα, για παράδειγμα, που πάσχουν από κοιλιοκάκη (αυτοάνοσο νόσημα) έχουν δυσανεξία στη γλουτένη και είναι υποχρεωμένα ν' ακολουθούν ένα αυστηρό διατροφικό πλάνο. Οι συνέπειες από την κατανάλωση γλουτένης στα άτομα με τις ειδικές αυτές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη) είναι σημαντικές και δη στα παιδιά, των οποίων η ανάπτυξη επηρεάζεται εάν δεν υπάρχει αποχή από την κατανάλωση τροφίμων που περιέχουν γλουτένη. Ακόμα και ίχνη γλουτένης μπορεί να επιβαρύνουν τον οργανισμό ατόμων με κοιλιοκάκη και να συνεχίσει η καταστροφή του βλεννογόνου του εντέρου, η οποία με τη σειρά της εμποδίζει τη σωστή πέψη και απορρόφηση των θρεπτικών συστατικών στον οργανισμό. Το αποτέλεσμα είναι χρόνιος υποσιτισμός με ανεπάρκεια θερμίδων και απαραίτητων θρεπτικών ουσιών, όπως πρωτεΐνες, βιταμίνες και ανόργανα στοιχεία. Άτομα που πάσχουν από κοιλιοκάκη και συνεχίζουν να λαμβάνουν τροφές που περιέχουν γλουτένη αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο στη μετέπειτα ζωή τους ν' αναπτύξουν κακοήθειες του λεπτού εντέρου. Επειδή ο μοναδικός τρόπος αντιμετώπισης μέχρι στιγμής και η μοναδική αξιόπιστη αντιμετώπιση είναι η διατροφή ελεύθερη γλουτένης είναι σημαντικό να υπάρχει ορθή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στα θέματα αυτά.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(β) και 29(2)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 21(1) και 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί, σύμφωνα με τις πρόνοιες του **άρθρου 3(2)(ζ)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των κατά την κρίση της επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως και / ή προσωπικώς για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δεκατέσσερις (14) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΙΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 85/2019(92))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ALPHA ΚΥΠΡΟΥ», ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
«ALPHA TELEVISION CYPRUS LIMITED»**

Ημερομηνία Απόφασης: 14 Οκτωβρίου, 2020

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Η κ. Μαρία Κούσιου, Αντιπρόεδρος και οι κ.κ. Τάσος Κυρμίτσης και Αγγελική Λαζάρου, Μέλη, αν και παρευρέθησαν κανονικά στη συνεδρία, αποχώρησαν κατά την εξέταση της πιο πάνω υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις **26 Φεβρουαρίου 2020** η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχουν παραβάσεις των **άρθρων 26(1)(β) και 29(2)** του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των **Κανονισμών 21(1) και 26(θ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα προνοούν τα εξής:

- 26(1) Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –**
- (β) της υψηλής ποιότητας**

29(1) Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι εκπομπές τους δεν περιλαμβάνουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

29(2) Η πιο πάνω στο εδάφιο (1) προβλεπόμενη υποχρέωση, επεκτείνεται επίσης και σε άλλα προγράμματα που ενδέχεται να βλάψουν τη σωματική, την πνευματική ή την ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, εκτός αν εξασφαλίζεται, με την επιλογή του κατάλληλου χρόνου μετάδοσης του προγράμματος ή με άλλα τεχνικής φύσεως μέτρα, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακούν κατά κανόνα και συστηματικά τις εκπομπές αυτές.

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν τα ακόλουθα:

21(1): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

26. Στις ψυχαγωγικές εκπομπές απαγορεύονται-

(θ) Οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές ανάγκες, πνευματικές ή σωματικές.

Η Αρχή έδωσε στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορούσε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), να προχωρήσει στην επιβολή των κατά την κρίση της επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να ακουσθεί και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **07.07.2020** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων γραπτώς και/ή προσωπικώς, ως επιλέξει, είτε αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής του. Επιπλέον, η Αρχή ενημέρωσε τον οργανισμό πως εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του γραπτώς, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων, να τις υποβάλει εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της

πιο πάνω επιστολής και εάν επιθυμεί να υποβάλει τις απόψεις του προσωπικά, να πληροφορήσει σχετικά την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από τη λήψη της πιο πάνω επιστολής, ώστε να ειδοποιηθεί ανάλογα με ειδική επιστολή. Τονίστηκε, επίσης, ότι σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός με επιστολή του Δικηγόρου του, κ. Γαστών Χατζηναστασίου (Χατζηναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε.), ημερομ. **21.07.2020** υπέβαλε τις θέσεις / απόψεις του, για σκοπούς επιβολής κυρώσεων (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'**).

Η Αρχή απέστειλε ταυτάριθμη επιστολή στον οργανισμό, ημερομ. 10.08.2020, ζητώντας του να αντικαταστήσει το κείμενο της Απόφασης με το ορθό (που επισυναπτόταν), καθότι εκ παραδρομής είχε αποσταλεί κείμενο Απόφασης με τυπογραφικά λάθη σε ορισμένες σελίδες.

Η Αρχή ως προς τους ισχυρισμούς που περιέχονται στην πιο πάνω επιστολή, ημερομ. 21.07.2020, παραπέμπει καταρχάς στο ορθό κείμενο της Απόφασής της όπως απεστάλη στον οργανισμό στις **10.08.2020** αφότου διαπιστώθηκε το τυπογραφικό λάθος που εκ παραδρομής είχε σημειωθεί. Ως προς τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι η Αρχή τελούσε υπό το καθεστώς πλάνης κατά τη λήψη της απόφασής της ημερομ. 26.02.2020, η Αρχή δεν τον δέχεται και τον απορρίπτει. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου κατά τη διαδικασία λήψης οποιασδήποτε απόφασης και διαμόρφωσης της κρίσης της, πάντοτε έχει ενώπιόν της και στη διάθεσή της όλα τα απαραίτητα πραγματικά γεγονότα και στοιχεία, καθώς επίσης και όλες τις θέσεις ή/και απόψεις των οργανισμών, τα οποία και λαμβάνει υπόψη. Αυτό τεκμηριώνεται και από το περιεχόμενο του σχετικού διοικητικού φακέλου με αρ. φακ. 85/2019(92), τον οποίο είχε ενώπιόν της η Αρχή κατά τη λήψη της Απόφασής της στις 26.02.2020. Συγκεκριμένα, ανάμεσα σε άλλα, η Αρχή είχε ενώπιόν της τον Πίνακα Α', ημερομ. 11.12.2019, με τις πιθανές παραβάσεις, όπως είχε αποσταλεί στον οργανισμό με επιστολή της Αρχής ημερομ. 17.12.2019. Είχε ενώπιόν της τις απόψεις του οργανισμού που απεστάλησαν στις 10.01.2020 (η επιστολή των δικηγόρων του οργανισμού Χατζηναστασίου, Ιωαννίδη Δ.Ε.Π.Ε. έφερε ημερομ. 10.01.2019, προφανώς εκ παραδρομής). Επιπλέον, η Αρχή είχε ενώπιόν της το ενημερωτικό Σημείωμα με αρ. φακ. 85.2019(92), ημερομ. 18.02.2020, στο οποίο επισυναπτόταν ο Πίνακας Α' με τις πιθανές παραβάσεις και οι απόψεις του οργανισμού. Όλα τα πιο πάνω στοιχεία θα μπορούσαν εύκολα να διαπιστωθούν από τον οργανισμό, εάν ασκούσε το δικαίωμα που του παρέχεται για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης. Το γεγονός ότι κατά την πρώτη αποστολή της Απόφασης προφανώς εκ παραδρομής και τυπογραφικού

λάθους παρεισέφρησαν ορισμένα άσχετα με την απόφαση αποσπάσματα, αυτό δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της Απόφασης της Αρχής και την ουσία της, ως αυτή καταγράφεται στα Πρακτικά αρ. 8/2020, ημερομ. 26.02.2020 και σαφώς δεν επιφέρει ακυρότητα της πράξης της. Η Αρχή σημειώνει ότι ήταν πρόδηλο και ξεκάθαρο ότι ορισμένες σελίδες είχαν τυπογραφικό λάθος, καθώς στη συνοδευτική επιστολή εκείνης της Απόφασης αναγράφονταν ορθώς οι παραβάσεις του οργανισμού, ως επίσης στην ίδια την Απόφαση συμπεριλήφθηκαν αυτούσιες οι παραβάσεις του Πίνακα Α', ημερομ. 11.12.2019, όπου αναλύονταν λεπτομερώς όλα τα απαραίτητα στοιχεία, ήτοι οι ημερομηνίες και οι ώρες των παραβάσεων, η φύση των παραβάσεων και τα σχετικά άρθρα και οι Κανονισμοί. Ο οργανισμός, από την μέχρι τώρα εμπειρία του και συνεργασία του με την Αρχή, θα έπρεπε αμέσως να αντιληφθεί ότι πρόκειται για λάθος κατά την εκτύπωση και όχι να σπεύσει να αναφερθεί σε πλάνη - αφού η Αρχή δεν είναι δυνατόν να εξέταζε παραβάσεις συγκεκριμένων προνοιών της νομοθεσίας και να διαπίστωνε ενοχή για άλλες, άσχετες με το υπό εξέταση πρόγραμμα.

Εν πάση περιπτώσει, η Αρχή απέστειλε στον οργανισμό το ορθό κείμενο και επαναλαμβάνει ότι το τυπογραφικό λάθος δεν επηρεάζει καθόλου την ουσία της υπόθεσης. Εξάλλου όλα τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της Αρχή κατά την απόφασή της ημερομ. 26.02.2020 υπάρχουν στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης και η Αρχή επαναλαμβάνει ότι εύκολα θα το διαπίστωνε ο οργανισμός εάν ασκούσε το δικαίωμα που του παρέχεται για επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης. Η μη άσκηση του δικαιώματος επιθεώρησης -που θα επιβεβαίωνε και θα στοιχειοθετούσε τον ισχυρισμό του οργανισμού περί πλάνης (όπως την προβάλλει μέσα από την επιστολή του)- καταδεικνύει την ευκολία με την οποία ο οργανισμός κατέληξε σε συμπεράσματα και ότι γνωρίζει πολύ καλά ότι το λάθος ήταν τυπογραφικό.

Ως προς την ουσία της υπόθεσης, η Αρχή επαναλαμβάνει, ως η Απόφασή της ημερομ. 26.02.2020, ότι δεν θεωρεί ότι οι σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες και ο εξής διάλογος: «Θέλω να πάω τουαλέτα»/«Οϊ κάτσε, εν θα πάεις πούποτε. Δε με μες τα μάθκια. Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού, εντάξει;»/«Ρε εννά κρεπάρει το άντερο του λαλεί σου ρε»/«Οι εννά είσαι μια χαρά, δεν είσαι εσύ σκλάβος του άντερου σου ρε. Εσύ το ελέγχεις εν σε ελέγχει τζέινο ρε φίλε. [...] τούντο κοτζιήνισμα που έσιεις πα στη φάτσα σου τωρά είναι κοτσιήνισμα χαράς; Συνειδητοποιιάς ότι ενίκησες τις πλεκτάνες της γλουτένης; Τις φαρμακοβιομηχανίες, εντάξει; Το μέλλον σου στρώνεται μ' ένα χρώμα...»/«Σκατί!», τεκμηριώνουν το «κύρος και το υψηλό επίπεδο» της σειράς, που επικαλέστηκε ο δικηγόρος του

οργανισμού στην επιστολή που απεστάλη στην Αρχή στις 10.01.2020 (η επιστολή φέρει ημερομηνία 10.01.2019).

Ως προς τον ισχυρισμό, στην ίδια επιστολή, ότι η εν λόγω σειρά δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής τηλεόρασης και άρα δεν ενέχει υποχρέωσης να παρέχει εμπειρισταωμένες επιστημονικής απόψεις για κάθε θέμα το οποίο τίγεται κατά την εξέλιξή της, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι η παράβαση δεν αφορά στον αν ο οργανισμός παρείχε μέσω της ψυχαγωγικής σειράς εμπειρισταωμένη επιστημονική ή όχι ενημέρωση, αλλά αφορά στη μετάδοση σκηνών που περιείχαν χιούμορ εις βάρος ανθρώπων με ειδικές διατροφικές ανάγκες. Οι οποίοι ειρήσθω εν παρόδω ακολουθούν το αυστηρό διαιτολόγιο για σκοπούς προστασίας της υγείας τους.

Σε ό,τι αφορά στον ισχυρισμό του δικηγόρου του οργανισμού ότι η κωμική αντιμετώπιση και παρουσίαση ενός σοβαρού ζητήματος δεν ισούται αναγκαστικά με υποβαθμισμένη ποιότητα προγράμματος και ότι θα ήταν παράβαση της ελευθερίας της έκφρασης, δημιουργική φίμωση και στέρηση της ποικιλομορφίας εάν όλα τα ευαίσθητα ζητήματα (όπως αυτά που έχουν να κάνουν με την υγεία) παρουσιάζονταν μόνο υπό την τραγική τους μορφή, η Αρχή επαναλαμβάνει, ως η Απόφασή της ημερομ. 26.02.2020, ότι οι πιο πάνω αναφορές συνιστούν γενικεύσεις και δεν συνεισφέρουν στην κατανόηση από τον οργανισμό των παραβάσεων που έχουν γίνει. Τα γεγονότα, που αναφέρονται στις σελίδες 3-6 της Απόφασης ημερομ. 26.02.2020, είναι συγκεκριμένα και τεκμηριώνουν γιατί το επεισόδιο που περιλάμβανε σκηνές που περιείχαν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη) δεν βρισκόταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Η Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη και κρίνει ότι το επίδικο πρόγραμμα είναι υποβαθμισμένο ποιοτικά όσον αφορά στη θεματολογία και το περιεχόμενο των διαλόγων. Κατ' επέκταση ένα ποιοτικά υποβαθμισμένο πρόγραμμα δεν μπορεί να ευρίσκεται στο επίπεδο εκείνο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Η υψηλή ποιότητα, η κοινωνική αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου δεν εξυπηρετούνται από σκηνές που καθιστούν περίγελο ένα άτομο με δυσανεξία στη γλουτένη, το οποίο εξαναγκάζεται να καταναλώσει προϊόντα με γλουτένη και μεταδίδεται ο ήχος του εντέρου του που αδειάζει. Ούτε από διαλόγους όπως ο εξής:

- **Καλεσμένος:** Θέλω να πάω τουαλέτα.

- **Πολύβιος:** Όϊ κάτσε, εν θα πάεις πούποτε. Δε με μες τα μάθκια. Είναι όλα παιχνίδια του μυαλού, εντάξει;
- **Πέτρος:** Ρε εννά κρεπάρει το άντερο του λαλεί σου ρε
- **Μαρίνα:** Πέτρο μου, λλίιο πιο κόσμια
[...]
- **Πολύβιος:** Οι εννά είσαι μια χαρά, δεν είσαι εσύ σκλάβος του άντερου σου ρε. Εσύ το ελέγγεις εν σε ελέγγει τζείνο ρε φίλε. [...] τούντο κοτζιήνισμα που έσεις πα στη φάτσα σου τωρά είναι κοτσιήνισμα χαράς; Συνειδητοποιάς ότι ενίκησες τις πλεκτάνες της γλουτένης; Τις φαρμακοβιομηχανίες, εντάξει; Το μέλλον σου στρώνεται μ' ένα χρώμα...
- **Πέτρος:** Σκατί!

Το δε είδος του προγράμματος (ψυχαγωγικό στην προκειμένη περίπτωση), το οποίο επικαλείται ο οργανισμός σε σχέση με την ποιότητα, δεν μπορεί να αποτελέσει δείκτη καταλληλότητας και νομιμότητας ενός προγράμματος. Τα ψυχαγωγικά προγράμματα δεν έχουν το ακαταλόγιστο και δεν νομιμοποιούνται να μεταδίδουν σκηνές που περιέχουν χιούμορ σε βάρος ατόμων με ειδικές διατροφικές ανάγκες, ιδιαίτερα όταν μεταδίδονται εντός οικογενειακής ζώνης, ώρα που παρακολουθούν και παιδιά.

Η Αρχή επαναλαμβάνει, ως στην Απόφασή της ημερομ. 26.02.2020, ότι τα ψυχαγωγικά προγράμματα, που είναι ελκυστικά για τα ανήλικα παιδιά, όταν προβάλλονται σε ώρες που τα παιδιά παρακολουθούν τηλεόραση, δύναται να ασκήσουν μεγαλύτερη αρνητική επιρροή σ' αυτά από κάθε άλλο πρόγραμμα, όταν περιέχουν πιθανές παραβάσεις. Ως τεκμηριώνεται από τη σχετική βιβλιογραφία η τηλεόραση λειτουργεί για τα παιδιά (και) ως εργαλείο για ερμηνεία και κατανόηση της κοινωνίας και διαμορφώνει τη συνείδηση και την εμπειρία τους. Ορισμένες «δίοδοι» που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή ζωή της τηλεόρασης είναι πιθανό να παρέχουν ένα χρήσιμο μέσο για τη διαμόρφωση των δράσεων των παιδιών. Συνεπώς, οι ανήλικοι τηλεθεατές δύναται να εκλάβουν ως αποδεκτή ενέργεια το να σατιρίζεις τις διατροφικές ανάγκες ανθρώπων ή να θεωρήσουν ως υπερβολή τους διατροφικούς κανόνες που επιβάλλονται στα παιδιά αυτά. Τέτοιες σκηνές δυσχεραίνουν την προσπάθεια των ανήλικων παιδιών που έχουν δυσανεξία στη γλουτένη να διατηρήσουν το διατροφικό τους πρόγραμμα και δυσχεραίνουν και την προσπάθεια της οικογένειάς τους να τους στηρίξει. Τα άτομα, για παράδειγμα, που πάσχουν από κοιλιοκάκη (αυτοάνοσο νόσημα) έχουν δυσανεξία στη γλουτένη και είναι υποχρεωμένα ν'

ακολουθούν ένα αυστηρό διατροφικό πλάνο. Οι συνέπειες από την κατανάλωση γλουτένης στα άτομα με τις ειδικές αυτές διατροφικές ανάγκες (δυσανεξία στη γλουτένη) είναι σημαντικές και δη στα παιδιά, των οποίων η ανάπτυξη επηρεάζεται εάν δεν υπάρχει αποχή από την κατανάλωση τροφίμων που περιέχουν γλουτένη. Ακόμα και ίχνη γλουτένης μπορεί να επιβαρύνουν τον οργανισμό ατόμων με κοιλιοκάκη και να συνεχίσει η καταστροφή του βλεννογόνου του εντέρου, η οποία με τη σειρά της εμποδίζει τη σωστή πέψη και απορρόφηση των θρεπτικών συστατικών στον οργανισμό. Το αποτέλεσμα είναι χρόνιος υποσιτισμός με ανεπάρκεια θερμίδων και απαραίτητων θρεπτικών ουσιών, όπως πρωτεΐνες, βιταμίνες και ανόργανα στοιχεία. Άτομα που πάσχουν από κοιλιοκάκη και συνεχίζουν να λαμβάνουν τροφές που περιέχουν γλουτένη αντιμετωπίζουν υψηλό κίνδυνο στη μετέπειτα ζωή τους ν' αναπτύξουν κακοήθειες του λεπτού εντέρου. Επειδή ο μοναδικός τρόπος αντιμετώπισης μέχρι στιγμής και η μοναδική αξιόπιστη αντιμετώπιση είναι η διατροφή ελεύθερη γλουτένης είναι σημαντικό να υπάρχει ορθή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στα θέματα αυτά.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπια της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών απόψεων του οργανισμού, ημερομ. 21.07.2020 και όσων περιέχονται στην επιστολή που απεστάλη στις 10.01.2020 (και φέρει ημερομ. 10.01.2019), ως επίσης και προηγούμενες παρόμοιας φύσεως παραβάσεις, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό για τις παραβάσεις που έγιναν στις **02.10.2019 και 06.10.2019** κυρώσεις ως ακολούθως:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις 02.10.2019 το διοικητικό πρόστιμο των €250 ως εξής:

- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(β)** (υποστοιχείο **2**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€250**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** (υποστοιχείο **3**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της

παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 2, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις 06.10.2019 το διοικητικό πρόστιμο των €250 ως εξής:

- Για την παράβαση του **άρθρου 29(2)** (υποστοιχείο **5**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€100**.
- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(β)** (υποστοιχείο **6**) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(I)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) το διοικητικό πρόστιμο των **€150**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 26(θ)** (υποστοιχείο **4**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) την κύρωση της **Προειδοποίησης**.
- Για την παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** (υποστοιχείο **7**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000) η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας των γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παρούσας παράβασης με εκείνων του υποστοιχείου 2, στο οποίο έχει ήδη επιβληθεί κύρωση.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το συνολικό διοικητικό πρόστιμο των **€500** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή εφιστά την προσοχή του οργανισμού στο ότι δεν θα διστάσει να επιβάλει αυστηρότερες κυρώσεις σε περίπτωση που ο οργανισμός επαναλάβει παρόμοιας φύσεως παραβάσεις.

(ΡΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

N.X.